

Covid-19, läkarinformation

Smittskyddsläkarnas smittskyddsblad. Samhällsfarlig och allmänfarlig sjukdom

Om sjukdomen

1. Nomenklatur

Det nya coronaviruset SARS-CoV-2 orsakar sjukdomen covid-19.

2. Anmälan enligt smittskyddslagen

Klinisk anmälan skall göras av bekräftat fall av covid-19 via SmiNet (webbadress: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/sminet>). Misstänkt fall (till exempel hushållskontakter) ska inte anmälas.

3. Kriterier för klinisk anmälan enligt smittskyddslagen

Bekräftat fall. Uppfyller minst ett av följande kriterier:

- Påvisande av nukleinsyra från SARS-CoV-2
- Isolering av SARS-CoV-2
- Påvisande av antigen från SARS-CoV-2 samt klinisk bild förenlig med covid-19 och/eller för hushållskontakt till bekräftat fall

Observera att resultat från självtest där provtagning och tolkning av testresultat görs av personen själv utanför vården inte ska anmälas.

4. Diagnostik

Prov tas från luftvägarna för PCR- eller antigenpåvisning av SARS-CoV-2 i vårdens regi.

5. Smittvägar

SARS-CoV-2 smittar i första hand vid nära kontakter mellan personer genom droppar från luftvägarna. När en infekterad person nyser, hostar, talar eller andas ut sprids små droppar till omgivningen. Kontaktsmitta kan också förekomma.

En infekterad person kan smitta andra redan före symtomen börjar och smittspårningen ska därför omfatta kontakter från 48 timmar innan patientens symtomdebut.

6. Inkubationstid

Inkubationstiden varierar mellan 2 och 14 dagar, oftast 3 till 5 dagar.

7. Symtom

Symtombilden kan variera från symtomfri infektion till intensivvårdskrävande sjukdomstillstånd. Förekommande symtom är feber, torrhosta, snuva, trötthet, dyspné, muskelsmär, halsont, huvudvärk samt magbesvär med diarréer. Bortfall av lukt- och smaksinne förekommer och detta kan uppträda 24–72 timmar före andra covid-19 symtom.

Information och förhållningsregler till patient med covid-19

Patientinformationsbladet "Covid-19, patientinformation och förhållningsregler" som även finns översatt till tolv språk sammanfattar nedanstående punkter:

1. Smittsamhet

Tillgängliga data talar för att virusnivåer och smittsamhet är som högst tidigt i förloppet. Smitta kan förekomma före symtomdebut. Virus-RNA kan i vissa fall detekteras under flera veckor och kan inte användas för att avgöra smittfrihet eftersom PCR också påvisar icke-infektiöst RNA. För bedömning av smittfrihet används istället kliniska kriterier samt tid från insjuknandet.

2. Kriterier för bedömning av smittfrihet i samhället:

- **Person med symtom** bedöms smittfri efter minst 2 dygns feberfrihet och allmän förbättring samt minst 7 dagar sedan symtomdebut (eventuellt kvarstående rehosta, nedsatt lukt- och smaksinne bedöms inte korrelera till smittsamhet).
- **Symtomfri person** bedöms smittfri efter 7 dagar från provtagningstillfället. Om personen utvecklar symtom de närmaste dagarna efter provtagningen används kriterierna enligt ovan.

3. Kriterier för bedömning av smittfrihet inom vård och omsorg:

- **Vård- och omsorgspersonal** bedöms smittfri efter minst 2 dygns feberfrihet och allmän förbättring samt minst 7 dagar sedan symtomdebut. Om symtomfri se ovan.
- **Person i särskilt boende för äldre/korttidsvård**
Äldre person på institutionsboende samt person som vårdats på sjukhus och skrivs ut till denna typ av boende bedöms smittfri efter 2 dagars feberfrihet och allmän förbättring och minst 14 dagar från symtomdebut.
- **Sjukhusvårdad person**
  - Person med lindriga symtom av covid-19 utan allmänpåverkan som vårdats av annan orsak:
    - Minst 2 dygns feberfrihet och allmän förbättring samt minst 7 dagar sedan symtomdebut.
  - Person med syrgasbehov och/eller allmänpåverkan som vårdats inneliggande men inte behövt IVA-vård:
    - Minst 2 dygns feberfrihet med stabil klinisk förbättring och minst 14 dagar sedan symtomdebut.
  - Kritiskt sjuk person som vårdats på IVA samt person som är immunsupprimerad:
    - Individuell bedömning men som tumregel minst 2 dygns feberfrihet och stabil klinisk förbättring samt minst 21 dagar efter symtomdebut.
    - Om antikroppar mot SARS-CoV-2 kan påvisas med kvalitetssäkrad metod stöder det att personen kan betraktas som smittfri.

4. Sjukskrivning

Sjukskrivning är lämpligt under patientens akuta sjukdomsperiod, det vill säga minst 7 dagar innefattande 2 dagars feberfrihet och allmän förbättring (se ovan under Smittsamhet).

5. Förhållningsregler och skyddsplikt för patient med covid-19

En patient med covid-19 ska ges information, förhållningsregler och informeras om skyddsplikten (se ”Covid-19, patientinformation och förhållningsregler”).

Förhållningsregler innebär att patienten till dess att smittfrihet bedöms föreligga

- inte ska vistas på sin arbetsplats, skola eller förskola. Patienten ska inte delta i fritidsaktiviteter där hen har kontakt med andra, till exempel idrottsträning.
- måste följa särskilda hygienrutiner vilket innebär att hen måste vara noggrann med den egna handhygienen (tvätta händerna), hosta och nysa i armvecket eller i näsduk och inte mot andra människor.
- måste berätta om att hen har covid-19 vid kontakt med personal i vård och omsorg.
- måste komma på återbesök eller ha telefonkontakt med behandlande läkare om så överenskommits.

Skyddsplikt och informationsplikt vid covid-19 innebär att:

Patienten bör i möjligaste mån hålla avstånd till andra personer i det egna hushållet.

Patienten ska avstå från sociala kontakter utanför det egna hushållet och från att resa med allmänna kommunikationsmedel. Patienten får vistas utomhus förutsatt att avstånd kan hållas till andra personer, till exempel vid promenad. Patienten ska även informera om smittan till hushållskontakter och till personal i vård och omsorg, inklusive hemtjänst, i enlighet med informationsplikten i smittskyddslagen.

6. Medverkan vid smittspårning

Patienten är enligt smittskyddslagen skyldig att medverka i smittspårning som syftar till att identifiera personer som kan ha utsatts för smitta från det att denne blev smittsam. Vid smittspårning räknas den smittsamma perioden från 48 timmar före symtomdebut. Om patienten är symptomfri genomförs smittspårning från provtagningsdatum.

Smittspårning

Smittspårningen vid covid-19 syftar både till att identifiera möjlig smittkälla och till att uppmärksamma kontakter som varit utsatta för smitta, så att dessa kan undvika att smitta andra. Smittspårning ingår i behandlande läkares skyldighet.

Smittspårning påbörjas snarast efter besked om positivt provsvar. Kartlägg vilka personer som patienten haft kontakt med från och med 48 timmar före symtomdebut. För patient som provtagits utan symtom smittspåras kontakter från och med provtagningsdatum.

Smittspårningen är särskilt viktig bland personer som har högre risk att drabbas av allvarlig sjukdom, till exempel inom vård- och omsorg, i miljöer med högre risk för smittspridning såsom hushåll samt i miljöer med många ovaccinerade.

Viktiga begrepp i samband med smittspårning

- **Hushållskontakt:** person som patienten har delat boende med någon gång under smittsam fas.
- **Nära kontakt:** person utanför hushållet som patienten träffat under smittsam fas. Risken för smittöverföring ökar vid kontakter inomhus, med avstånd mindre än 2 meter och under mer än 15 minuter sammanlagt under ett dygn.
- **Vaccinerad:** person som fått två doser vaccin mot covid-19 för minst två veckor sedan.
- **Ovaccinerad:** person som inte vaccinerats alls eller med en dos betraktas som ovaccinerad.
- **Genomgången infektion senaste halvåret:** en person som oavsett vaccinationsstatus genomgått en bekräftad infektion med covid-19 det senaste halvåret.

För fullständig utformning och bakgrund till smittspårning hänvisas till dokumentet ”Vägledning för smittspårning av covid-19” på www.folkhalsomyndigheten.se

Smittspårning i olika grupper**1. Smittspårning bland patienter, brukare och personal inom vård och omsorg**

Smittspårning i vård och omsorg är en viktig insats för att skydda individer med hög risk för allvarliga konsekvenser till följd av covid-19 infektion.

- Patienter, brukare och personal rekommenderas alltid testning enligt lokala rekommendationer om de identifieras som hushållkontakter eller nära kontakter oberoende av symtom eller vaccinationsstatus.
- Hushållskontakt ges förhållningsregler, se sidan 6 ”Information och förhållningsregler till hushållskontakt”. Hushållskontakt rekommenderas provtagning på dag 5 efter indexfallets provtagningsdatum.

2. Smittspårning i den vuxna allmänheten

Vid smittspårning av vuxna personer utanför vård och omsorg ligger fokus på att informera och ibland testa nära kontakter till indexfallet som går att identifiera dvs. framförallt på arbetsplatsen och vid privata sammankomster. Kontaktens vaccinationsstatus påverkar omfattningen av testning och rekommendationer för nära kontakter.

- Vid symtom ska hushållskontakt och nära kontakt testas direkt, oavsett vaccinationsstatus.
- Hushållskontakt ges förhållningsregler, se sidan 6 ”Information och förhållningsregler till hushållskontakt”. Hushållskontakt rekommenderas provtagning på dag 5 efter indexfallets provtagningsdatum.
- Nära kontakt som är ovaccinerad rekommenderas, om så är möjligt, att under 7 dagar från exponering arbeta hemifrån och undvika nära kontakt med personer utanför det egna hushållet. Testning rekommenderas ske snarast möjligt efter det att den nära kontakten får information om exponering samt på nytt dag 5 efter senaste nära kontakt med indexfallet. Nära kontakt som är vaccinerad behöver inte provta sig eller begränsa sina sociala kontakter så länge hen känner sig fullt frisk.
- En person med genomgången covid-19 senaste halvåret behöver inte ges förhållningsregler och behöver generellt inte testas utan symtom.

3. Smittspårning bland barn och unga i skol- och fritidsmiljö

Vid smittspårning bland barn och unga i skolmiljö görs en bedömning för att avgöra vilka nära kontakter som ska inkluderas i smittspårningen och testas. Testning rekommenderas till ovaccinerad nära kontakt bland annat beroende på ålder:

- I låg- och mellanstadieålder (inklusive förskoleklassålder) övervägs testning efter individuell bedömning utifrån regionala rekommendationer.
  - I högstadie- och gymnasieålder rekommenderas testning vid ett tillfälle snarast efter det att den nära kontakten får information om exponering.
- Vid symtom ska hushållskontakt och nära kontakt testas direkt, oavsett vaccinationsstatus.
  - Hushållskontakt ges förhållningsregler, se sidan 6 ”Information och förhållningsregler till hushållskontakt”. Hushållskontakt rekommenderas provtagning på dag 5 från 6 år och uppåt.
  - Symtomfria barn och unga som provtas som nära kontakter kan i regel fortsätta gå till skolan, fritidshem samt delta i fritidsaktiviteter i väntan på provsvar.
  - Skolpersonal testas enligt vad som beskrivs ovan under 2. Smittspårning i den vuxna allmänheten.

Information och förhållningsregler till hushållskontakt

En person som delar hushåll med en patient med covid-19 löper stor risk att smittas. En hushållskontakt betraktas som ett misstänkt fall enligt smittskyddslagen och ska ges information, förhållningsregler och informeras om skyddsplikten enligt dokumentet ”Covid-19, information och förhållningsregler till hushållskontakter 2021-11-24” som finns på <https://slf.se/smittskyddslakarforeningen/smittskyddsblad/>.

Hushållskontakt med genomgången infektion senaste halvåret undantas från förhållningsregler.